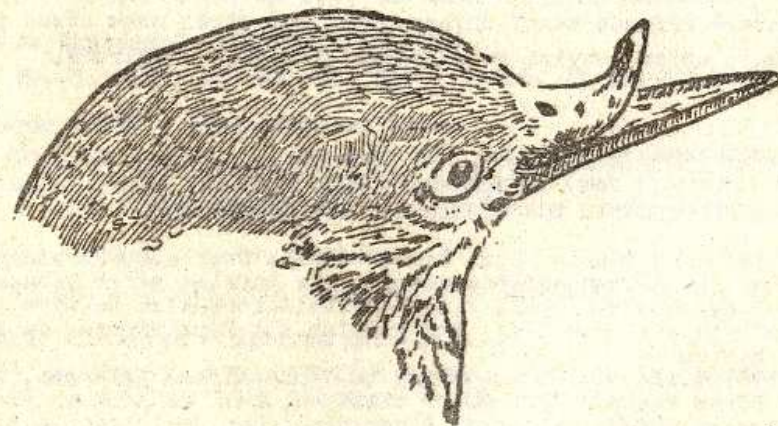

DOKLADY PŘEŽITÍ PTÁKŮ S TĚLESNÝMI DEFEKTY

Aleš Hampl

V odpoledních hodinách dne 11.3.1984 jsem v Dolní Čermné (okr. Ústí n. Orł.) chytil do sklopy ořešníka kropenatého (*Nucifraga caryocatactes*), který mě ihned upoutal zdeformovanou horní čelistí zobáku. Po ohledání jsem dospěl k závěru, že je to následek dřívějšího postřelení. Horní čelist se následkem zásahu brokem vytočila nahoru doleva, takže mezi špicemi horní a spodní čelisti vznikla při zavřeném zobáku mezera asi 18 mm (viz obr.).

Obr. Ořešník kropenatý (*N. caryocatactes*) se zdeformovaným zobákem po zásahu brokem. (Překresleno dle dokument. fotografie).

Abb. Tannenhäher (*Nucifraga caryocatactes*) mit dem durch Schrotverletzung deformiertem Schnabel.

Vzhledem k charakteru zranění je zřejmé, že tento ořešník musel vyhledávat náhradní potravu. Místní občan pan Vávra mi sdělil, že jej několikrát viděl při konzumaci loje zavěšeného pro sýkory.

Vedle vyhojeného zranění zobáku měl ještě čerstvě zraněnou levou nohu, pravděpodobně také brokem. Protože mimo uvedená zranění byl v dobrém tělesném stavu a bylo ověřeno, že se úspěšně živí, po okroužkování jsem jej pustil.

Dne 7.11.1987 dopoledne jsem s kolegou Petrem Havlem chytil vrabce domácího (*Passer domesticus*), který měl obě nohy ukončeny patními klouby. Na spodních stranách kloubů nebyly patrné žádné jizvy, jen otlačeniny. Z toho jsme usoudili, že se nejednalo o úraz, ale o vrozenou deformaci. Vzhledem k tomu, že byl v dobré tělesné kondici bez známek strádání, po prohlídce jsme ho pustili. Odletěl zcela normálním způsobem.

O podobném případě jsem se dozvěděl od pana Františka Štáncla. Ten v roce 1980 našel hnízdo střízlíků obecných (*Troglodytes troglodytes*), kde ze šesti vajec se vylíhli 3 pulli. Jeden byl vyvinut normálně, jeden měl nohy úplně bez prstů a jeden měl prsty vyvinuty jen částečně. Tyto vrozené deformace, které ve většině případů končí úhynem ptáka buď před, nebo těsně po vyvedení, možná souvisí se zvýšenou chemizací v přírodě.

Zusammenfassung

ÜBERLEBENS-DOKUMENTE VON VÖGELN MIT KÖRPERDEFEKTEN

1984 fing ich in Dolní Čermná (Kreis Ústí n.Orl.) einen Tannenhäher (*Nucifraga caryocatactes*), der infolge einer Schussverletzung des Oberechnabels eine Schnabeldeformation aufwies (Abb.). Er ernährte sich von Talg, das er sich als Ersatzfutter ausgesucht hatte.

1987 wurde ein Hauserperling (*P. domesticus*) gefangen, dem beide Füße fehlten. Der Autor nimmt an, dass es sich um einen angeborenen Defekt handelte. Einen ähnlichen Fall beschreibt F. Štáncl, der 1980 das Nest eines Zaunkönigs (*Troglodytes troglodytes*) kontrollierte, in dem zwei Junge defektentwickelte Beine hatten.

Der Autor nimmt an, dass es sich bei den angeborenen Defekten um Auswirkungen erhöhter Anwendungen von Chemikalien in der Umwelt handelt.